

Péče a dávky: co v žádostech nenajdete

Unie pečujících z. s.

jihomoravský kraj

Autor: Zdeňka Michálková

Grafická úprava: Tomáš Michálek

Vydala: Unie pečujících z.s. za podpory Jihomoravského kraje

Rok vydání: 2020

ISBN 978-80-908261-0-6 (brožováno)

ISBN 978-80-908261-1-3 (online ; pdf)

Dostává se Vám do rukou text, kterým chceme vám pečujícím, či těm, co o péči o blízkého uvažují, pomoci orientovat se v tom, co můžete využít.

Jde jen o velmi stručný nástin pro první orientaci.

1. Oblast zdravotnictví ¹

Máte právo pečovat, ale i nepečovat. Jde o dlouhodobé rozhodnutí, které může razantně změnit život Váš i celé rodiny a je nutné se na ně v rámci možností náležitě připravit. Alespoň tak, že se ptáme (viz níže) a situaci zvážíme – většinou není čas a rozhodujeme se pod tlakem, ale i tak:

- péče není povinnost a pokud víte, že pečovat nemůžete, nenechte se vmanipulovat do péče jenom proto, že je předkládána jako jediná možnost
- naopak, pokud pečovat chcete, nenechte si vnutit, že péči nezvládnete a lepším řešením je pobytové zařízení (pokud nejde například o rehabilitační ústav a pak přeložení do domácí péče).

V případě náhlé potřeby péče nebo náhlé zvýšené potřeby péče stojí před problémem tři účastníci – pacient, pečující a lékař. Ne vždy se v řešení shodují.

Pacient, náš blízký, může být situací zaskočen, nemusí být schopen ji plně chápat, může se cítit nepotřebný a stydět se, že je na obtíž.

Ten, kdo má pečovat ten, kdo s touto situací nepočítal, je pro něho náhlá, nečekaná, je často zmaten, zahlcen zprávou, že jeho blízký/pacient – náhle není schopen se o sebe postarat. Nemá žádné další informace, co bude dál, co bude k péči potřebovat, jakou podporu může využít.

¹ Vyhláška č. 55/2011 Sb. Vyhláška o činnostech zdravotnických pracovníků a jiných odborných pracovníků; Zákon 372/2011 Sb. Zákon o zdravotnických službách a podmínkách jejich poskytování

Nestydíte se ptát, i opakovaně. Na informace² máte právo. Jak na informace o zdravotním stavu a tom, jaký je předpoklad dalšího vývoje nemoci, využití domácí ošetrovatelské péče (informace podává lékař), tak o možnostech pomoci a podpory v péči (informace podává zdravotně-sociální pracovník nemocnice).

Nemocnice dle Zákona o zdravotních službách nemůže propustit pacienta, který se vzhledem ke svému zdravotnímu stavu není schopen obejít bez pomoci další osoby, bez předchozího včasného vyrozumění osoby, která tuto péči zajistí. Není-li tato péče zajištěna, poskytovatel zdravotní služby o tom včas informuje obecní úřad obce s rozšířenou působností podle trvalého bydliště pacienta.

2 Zákon č. 372/2011 Sb. Zákon o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování (zákon o zdravotních službách), paragraf 33 **Pacient může při přijetí do péče určit osoby, které mohou být informovány o jeho zdravotním stavu, a současně může určit, zda tyto osoby mohou nahlížet do zdravotnické dokumentace o něm vedené nebo do jiných zápisů vztahujících se k jeho zdravotnímu stavu, pořizovat si výpisy nebo kopie těchto dokumentů a zda mohou v případech podle § 34 odst. 7 vyslovit souhlas nebo nesouhlas s poskytnutím zdravotních služeb. Pacient může určit osoby nebo vyslovit zákaz poskytovat informace o zdravotním stavu kterékoliv osobě kdykoliv po přijetí do péče, rovněž může určení osoby nebo vyslovení zákazu poskytovat informace o zdravotním stavu kdykoliv odvolat. Záznam o vyjádření pacienta je součástí zdravotnické dokumentace o něm vedené; záznam podepíše pacient a zdravotnický pracovník. Součástí záznamu je rovněž sdělení pacienta, jakým způsobem mohou být informace o jeho zdravotním stavu sdělovány.**

Další práva a možnosti daném Zákonem o zdravotních službách jsou mimo jiné:

- Zvolit si poskytovatele zdravotních služeb a zdravotnické zařízení – neplatí tzv. spádovost dle místa bydliště!
- Pacient má právo na přítomnost osoby blízké
- Pacient má právo se dorozumívat způsobem pro něj srozumitelným, poskytovatel je povinen pacienta srozumitelným způsobem informovat o zdravotním stavu a umožnit jemu nebo jím určené osobě klást otázky k jeho zdravotnímu stavu.
- Pacient má právo vzdát se podání formace o svém zdravotním stavu a případně určit, komu má být podána
- Pacient má právo nahlížet do své zdravotnické dokumentace a pořizovat si výpisy
- Osoby blízké zemřelému mají právo na informace o zdravotním stavu pacienta, který zemřel, informace o výsledku pitvy, právo nahlížet do dokumentace a pořizovat si výpisy.

2. Oblast sociální³

Je dobré si uvědomit, že pečující nemá v našem systému žádnou dávku určenou pro krytí svých potřeb. Sladění péče a práce většinou není možné, i když by Vám zaměstnavatel měl vyjít vstříc a umožnit například práci na zkrácený úvazek.

Za splnění určitých podmínek (například u dospělého, pokud je příjemcem příspěvku na péči od II. stupně) jste zdravotně pojištěni (platí stát) a stejně tak jste účastni sociálního a důchodového pojištění (tedy péče je počítána do odpracovaných let pro nárok na důchod). Péče je započítána jako práce pro účely pobírání podpory v nezaměstnanosti (máte nárok na výplatu podpory).

Co Vám může pomoci přímo či zprostředkovaně?

- dávky státní sociální podpory
- dávky hmotné nouze
- dlouhodobé ošetrovné
- příspěvek na péči (PnP) – je určen na částečné pokrytí péče
- průkaz osoby se zdravotním postižením (OZP) a související výhody – zde jde sice o výhody pro držitele, ale oklikou pomohou i pečujícím.

3 Vyhláška č. 359/2009 Sb. O posuzování invalidity, Zák. 108/2006 Sb. o sociálních službách, prováděcí vyhláška č. 505/2006 Sb.; Zákon 262/2006 Sb., zákoník práce a Zákon č. 234/2014 Sb., o státní službě, Zákon 435/2004 Sb., o zaměstnanosti; Zákon 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění; Zákon 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění; Zákon 329/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí; Zákon 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi; Zákon 500/2004 Sb. Správní řád

- invalidní důchod (ID) – jde opět o dávku pro pečovaného, i když nezřídka v ID končí i pečující.
- jiné (pomůcky, příspěvky nadací...) Pomůcky jsou určeny pro pečovaného ne pečujícího. Některé mohou péči ulehčit.

Dlouhodobé ošetřovné

Je možné čerpat při náhlém zhoršení zdravotního stavu osoby, které si vyžádalo minimálně 7denní hospitalizaci (uvažuje se o zrušení této podmínky) a předpokládá se potřeba celodenní péče v domácím prostředí nejméně dalších 30 dnů. Je nutný souhlas ošetřovaného s pečujícím. Pečující musí být účasten nemocenského pojištění, to znamená, že musí být zaměstnán. Po dobu péče není přípustná žádná výdělečná činnost, pečující se mohou v péči střídat. Nárok na dlouhodobé ošetřovné se uplatňuje prostřednictvím několika předepsaných tiskopisů, některé vystavuje pouze ošetřující lékař zdravotnického zařízení lůžkové či ambulantní péče, jiné vyplní žadatel o dávku spolu s osobou, o kterou bude pečovat. Zaměstnanec předá doklady svému zaměstnavateli a ten je spolu s dalšími podklady odešle na Správu sociálního zabezpečení.

Příspěvek na péči

Lze použít na platbu za sociální služby, například na úhradu pečovatelek, asistenčních služeb. Je zcela v pořádku, že pečující (plně nebo částečně s použitím služeb), využije příspěvek jako náhradu svého příjmu, „mzdu“ pro sebe za poskytovanou péči. V tom případě

pečující s ním může plně naložit dle své úvahy – včetně zaplacení svých potřeb či čehokoli jiného.

Podání žádosti

Žádost podává ten, kdo péči potřebuje, tedy ten, o koho se staráte (podepisuje ji). Je možné zmocnit k podání žádosti a jednání s úřadem jinou osobu.

Žádost se podává na Úřadě práce (ÚP). <http://portal.mpsv.cz/forms>

Žadatel, či jeho zástupce mají právo nahlížet do spisu po celou dobu řízení a pořizovat si kopie dokladů ve spise. Dále je možno spis doplňovat lékařskými zprávami a ve lhůtě podat námitky k navrhovanému rozhodnutí.

Běžnou praxí je, že je řízení přerušeno. Nepočítejte s rychlým vyřízením (3 měsíce, ale není výjimkou 6-12 měsíců).

Opravné prostředky – tedy možnosti, které máte, pokud nesouhlasíte s rozhodnutím

- podání námitek (v průběhu řízení, kdy jste vyzváni úřadem práce k nahlédnutí do spisu)
- odvolání proti rozhodnutí (až po vydání rozhodnutí)
- žaloba a další (například dopis přímo ministryni práce a sociálních věcí)
- oslovit o radu ombudsmana

Průkaz OZP – TP, ZTP, ZTP/P

Nárok má osoba starší 1 roku s dlouhodobým tělesným, smyslovým, duševním postižením, které podstatně omezuje její schopnost pohyblivosti nebo orientace, včetně osob s poruchou autistického spektra.

Dávky a výhody plynoucí držiteli průkazu OZP – ZTP a ZTP/P

- mobilita příspěvek ve výši 550,- Kč/měsíc
- parkovací průkaz možnost parkovat na místech vyhrazených pro OZP
- zřízení vyhrazeného parkovacího stání
- použití dálnice bez poplatku
- další (například slevy – telefon, elektřina, plyn, pojištění, správní poplatky)

Platnost průkazu OZP je jen na území ČR!

Invalidní důchody (ID)

- ID I.- III. stupně
- ID v mimořádných případech (ID „z mládí“ – vznik invalidity před 18 rokem a v případě neschopnosti soustavné přípravy pro pracovní uplatnění, ID před 28. rokem věku)

Zde je nutné upozornit na případy, kdy je sice osoba uznána invalidní, ale důchod jí nebude vyplácen, z důvodu chybějící potřebné délky doby

pojištění. Podmínka délky pojištění se týká i sirotčího důchodu. Proto je důležité si hlídat platby sociálního a důchodového pojištění a případně zvažovat dobrovolnou účast na pojištění, i když „je do důchodu daleko“ a zdánlivě je to zbytečné.

Opravné prostředky

- námitky do 30 dnů (u orgánu SSZ, kde bylo vydáno rozhodnutí)
- správní žaloba
- obnova řízení, přezkumné řízení

Pomůcky

Zdravotní a kompenzační pomůcky jsou dvojího druhu – hrazené zdravotní pojišťovnou (ZP) a nehrazené. Hrazené plně či částečně zdravotní pojišťovnou – žádanku vypisuje ošetřující lékař, ve většině případů schvaluje revizní lékař ZP. Je vhodné si pomůcku vybrat, případně vyzkoušet a pak teprve oslovit lékaře.

U pomůcek nehrazených ZP lze žádat na Úřadu práce, pokud nehradí ani tam, nebo s žádostí neuspějete, lze požádat některou z nadací.

Sociální služby

Můžete (a pokud bude péče náročnější doporučuji v zájmu ochrany Vašeho zdraví) využít sociální služby, jako je například osobní asistence, pečovatelská služba, odlehčovací služby, denní stacionáře a další pro sdílenou péči – ne pro sebe, ale přenést část své péče na organizace poskytující sociální služby. Jde o obsáhlou oblast, na kterou zde nemáme prostor

Pomoci s nastalou situací by Vám měl i sociální pracovník na obci, městském/krajském úřadě – může Vám pomoci s vyplněním žádosti, vydat euroklíč, parkovací průkaz, informovat Vás o službách v místě existujících apod. Neobávejte se ptát na cokoli, co Vás trápí a co potřebujete vyřešit.

Důležité odkazy

<https://www.cssz.cz/web/cz/dlouhodobě-osetrovne>

<https://www.mpsv.cz/formulare>

<https://www.cssz.cz/>

Inspektorát práce — Oblastní inspektorát práce pro Jihomoravský kraj a Zlínský kraj se sídlem v Brně Milady Horákové 3, 658 60 Brno tel.: 950 179 900 | e-mail: brno@suip.cz Možno si sjednat osobní schůzku

Unie pečujících z. s. Klecandova 24, Brno | korespondenční adresa a poradenské a školicí místo: tř. Kpt. Jaroše 3, Brno, www.uniepecujicich.cz | e-mail: info@uniepecujicich.cz | tel.: 733 678 890 Osobní schůzky po domluvě, setkání pečujících 2- 4x měsíčně, poradenství a podpora

Veřejný ochránce práv Údolní 39, Brno, 602 00 | www.ochrance.cz tel. infolinka (zda něco je či není v působnosti úřadu): 542 542 888 (8.00–16.00 hod.) e-mail: podatelna@ochrance.cz | www.ochrance.cz/stiznosti-na-urady/jak-podat-stiznost/ Můžete také přijít osobně: pondělí–pátek 8.00–16.00